

3.5. Яхлитлик

Яхлитлик қонуни деганда *рангтасвир рортетда рангларнинг такрорланмаслиги*, яъни, ўлчамлар, доғлар, интерваллар, характерлар, типлар, ҳаракатлари назарда тутилади.

Яхлитлик қонуни одам боши постановка композициясини ягона бирликда идрок қилишини таъминлайди. Қонуннинг асосий моҳияти портретда яхлитлиги, уни озгина бўлсада бир неча қисмлар йиғиндисидан ташкил топган каби идрок қилинмаслигини билдиради. Рангтасвирда композиция бўлинмаслиги рассом томонидан изланиши орқали бўлғуси одам боши рангтасвирининг конструктив, жами компонентларини ягона яхлитликка бирлаштиришга замин яратади.

Постановкадаги одам бошини тасвирлашда конструктив излашда киритиладиган асосий шакллар ва силуетларни аввалдан уйғунлиштириш зарур. Шундай қилиб рангтасвирнинг асосий қисмлар ҳолатини аниқлагандан кейин деталларига ишлов берилади.

Табийки одам боши рангтасвир постановкасида яхлитлик катта аҳамиятга эга. Ранглар маълум бир мақсадга, образга бўйсундирилиши лозим. Постановка рангтасвири яхлитликни ташкил қилиши керак.

Дарахт танаси, шохлари, барглари, томирлари яхлит бир кўриниши бўлса, шохларини ёки баргларини олиб ташласак яхлитлик йўқолади. У энди олдинги дарахт эмас, у шохларсиз, баргсиз дарахтдир. Яхлитлик тушунчаси ҳам ана шунга ўхшаш фарқларга эгадир.

Албатта бундай тарифлар дастгоҳли рангтасвир композициясига ва бошқа турдаги портретларга ҳам таалуклидир.